

Den Haag

ADVIEZEN – Welstands- en Monumentencommissie 1

Gemeente Den Haag, 15 december 2021

Locatie:

Videoconferentie

Aanwezig:

Marianne Loof	Voorzitter
Franz Ziegler	Lid
Gus Tielens	Lid
Joris Molenaar	Lid
Philomene van der Vliet	Lid
Wijnand Galema	Lid

Secretaris:

Ilse Castermans

A. HAMERSTUKKEN

De commissie is akkoord gegaan met de adviezen uit de ter plekke voorgelegde hamerstukkenlijst(en):

Hamerstukkenlijst A voor vaststelling op 15 december 2021

B. INGEKOMEN BOUWPLANNEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Henri Faasdreef ong. ter plaatse van nummer 194

Wcie 20211215/202113901

Bouwen: het bouwen van een schoolgebouw op het braakliggend terrein aan de Henri Faasdreef ongenummerd ter plaatse van nummer 194, het plaatsen van 3 reclame-uitingen op de gevel en het aanleggen van een in- of uitrit op het achtererf.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie is positief over de uitwerking van de detaillering. Deze is zorgvuldig en leidt nu tot een voldoende overtuigend gevelbeeld. Wel missen nog de details van het scherm rondom de installaties.

Ook is de commissie positief over het schoolplein dat nu goed aansluit bij het schoolgebouw en wat zorgt tot een rustig coherent geheel. Zij vraagt de materialisering van de banden nog te borgen in de materiaalstaat en detaillering. De groeiplaats van het gevelgroen en de watervoorziening zijn nog kwetsbaar, evenals het sedumdak.

Graag krijgt de commissie de bemonstering en de schermdetails nog voorgelegd.

2 Hoogstraat 5 en Buitenhof 55 en 60

Wcie 20211215/202113969

Bouwen (beginselaanvraag): het veranderen en vergroten van de winkels Hoogstraat 5 en Buitenhof 55 en 60 tot winkel, horeca en wonen het maken van 10 appartementen, het maken van 2 kapverdiepingen en een serre aan een gevel.

Niet akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De hoofdropzet, waarbij er uit de twee historisch aan elkaar gegroeide panden een volume wordt weggehaald voor licht, lucht en buitenruimte en aan beide panden een kapverdieping wordt toegevoegd om woningen te kunnen realiseren, wordt in beginsel positief ontvangen. De commissie beoordeelt het initiatief als een verbetering van de bestaande situatie.

Echter, de commissie is kritisch over de voorgestelde uitwerking. Zo beoordeelt zij de maat van het volume op de onderste lagen dat wordt weggehaald als te klein om de gewenste kwaliteit te bewerkstelligen die het initiatief wel beoogt. De 'nieuwe wereld' overtuigt nog niet. Ook moet bij de uitwerking in dit een kwalitatief overtuigend 'daklandschap' ontstaan.

Ook maakt de commissie bezwaar tegen de uitwerking van de nieuw te realiseren kapverdiepingen op beide panden. In deze historische context dienen deze kappen volwaardige kappen te zijn - waarmee ze kwalitatieve toevoegingen tot behoud en versterking van het beschermd stadsgezicht kunnen zijn - en niet slechts de suggestie van een schild aan de voorzijde. Het pand aan de Hoogstraat kende oorspronkelijk een kap. Dit zou het uitgangspunt voor het nieuwe voorstel moeten vormen.

De serre aan het Buitenhof is niet akkoord. De historische gevelwand dient behouden te blijven en verdraagt geen atypische uitbouw.

Tot slot merkt de commissie op dat de entree aan de Halstraat te weinig representatief is.

De commissie geeft voor de verdere uitwerking naar bouwplan mee kritisch te zullen zijn op gevelaanpassingen aan de deels monumentale panden in deze Rijks beschermde omgeving.

3 Koninginnegracht 63 en 64

Wcie 20211215/202118024

Bouwen/Cultuurhistorie: het veranderen van het kantoor Koninginnegracht 63 en 64 tot 8 woningen, het wijzigen van de indeling, het wijzigen van de achtergevel en het maken van buitenruimtes.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

Eerder heeft de commissie als beginselplan reeds ingestemd met de transformatie van de twee monumentale panden van kantoor naar woningen. Zij gaf voor de verdere uitwerking naar bouwplan enkele aandachtspunten mee.

Voor wat betreft de achter-entree is er goed gereageerd door deze nu in een gesloten uitvoering voor te stellen.

Echter, ten aanzien van de detaillering beoordeelt de commissie het voorstel nog onvoldoende kwalitatief voor een Rijks monument. Zo zijn de T-venster in een draai-kiep uitvoering oneigenlijk, evenals pui-deuren zonder onder-paneel. Het glas dient te worden gespecificeerd en afgestemd met monumentenzorg en een geëigendere, bij het monument passende kleurstelling is aan te bevelen.

Voor wat betreft de kritische kanttekening bij het beginselplan over de buitenruimte ziet de commissie echter geen verbetering en zij herhaalt haar bezwaar over het buitenruimteplan. In deze transformatie is het goed denkbaar dat er private buitenruimtes worden gemaakt. Echter, er dient voorkomen te worden dat er obstakels worden opgericht om de overgang tussen private- en collectieve buitenruimte met parkeerplaatsen te markeren. De commissie pleit ervoor om die overgang duurzaam vorm te geven door een grotere afstand tussen privé tuin en parkeerplaatsen te creëren.

Tot slot uit de commissie haar twijfels over de levensvatbaarheid in de bestrating van de bomen zoals die getekend zijn tussen de parkeerplekken. Gezonde volwassen bomen zijn essentieel voor de kwaliteit van dit binnen gebied in dit Rijks beschermd stadgezicht en voor de ervaring van de monumenten. De commissie vraagt om een beter voorstel voor de inpassing.

4 Koninginnegracht 63 en 64

Wcie 20211215/202118024

Monument: het veranderen van het kantoor Koninginnegracht 63 en 64 tot 8 woningen, het wijzigen van de indeling, het wijzigen van de achtergevel en het maken van buitenruimtes.

Niet akkoord

Eerder heeft de commissie als beginselplan reeds ingestemd met de transformatie van de twee monumentale panden van kantoor naar woningen. Zij gaf voor de verdere uitwerking naar bouwplan enkele aandachtspunten mee.

Voor wat betreft de achter-entree is er goed gereageerd door deze nu in een gesloten uitvoering voor te stellen.

Echter, ten aanzien van de detaillering beoordeelt de commissie het voorstel nog onvoldoende kwalitatief voor een Rijks monument. Zo zijn de T-venster in een draai-kiep uitvoering oneigenlijk, evenals pui-deuren zonder onder-paneel. Het glas dient te worden gespecificeerd en afgestemd met monumentenzorg en een geëigendere, bij het monument passende kleurstelling is aan te bevelen.

Binnen-isolatie van de voorgevel zorgt voor problemen bij de aansluiting met de historische stucplafonds. Hier dient een passende oplossing voor te worden gevonden.

Voor wat betreft de kritische kanttekening bij het beginselplan over de buitenruimte ziet de commissie echter geen verbetering en zij herhaalt haar bezwaar over het buitenruimteplan. In deze transformatie is het goed denkbaar dat er private buitenruimtes worden gemaakt. Echter, er dient voorkomen te worden dat er obstakels worden opgericht om de overgang tussen private- en collectieve buitenruimte met parkeerplaatsen te markeren. De commissie pleit ervoor om die overgang duurzaam vorm te geven door een grotere afstand tussen privé tuin en parkeerplaatsen te creëren.

Tot slot uit de commissie haar twijfels over de levensvatbaarheid in de bestrating van de bomen zoals die getekend zijn tussen de parkeerplekken. Gezonde volwassen bomen zijn essentieel voor de kwaliteit van dit binnen gebied in dit Rijks beschermd stadgezicht en voor de ervaring van de monumenten. De commissie vraagt om een beter voorstel voor de inpassing.

5 Laan van Roos en Doorn ongenummerd tussen 47E en 51A

Wcie 20211215/202111825

Bouwen/Cultuurhistorie (beginselaanvraag): het bouwen van een woning met stallingsgarage op het terrein aan de Laan van Roos en Doorn ongenummerd tussen Laan van Roos en Doorn 47E en 51A.

Akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

Eerder kon de commissie reeds instemmen met de hoofdvorm van de woning, maar beoordeelde toen de vormgeving nog als te onsamenhangend. Zij is positief over de wijzigingen. Het voorstel doet nu recht aan de structuur en opzet van dit deel van het beschermd stadsgezicht. Ook de entree is nu overtuigender.

Voor de verdere uitwerking naar bouwplan geeft zij mee om rekening te houden met de aansluiting van het pand met de daklijst van het linker buurpand.

De sterke abstractie van de kap vraagt om een zorgvuldige detaillering van het grote atelierraam. Deze dient duurzaam gematerialiseerd en gedetailleerd te worden.

6 Saturnusstraat 16 hoek Melkwegstraat (One Milky Way)

Wcie 20211215/202022143

Bouwen: het bouwen van een woontoren met 253 woningen, 1007 m2 maatschappelijke dienstverlening, 489 m2 horeca, 4006 m2 kantoor en een parkeergarage ter plaatse van Saturnusstraat 16 en Saturnusstraat naast 16 met hoek Melkwegstraat (One Milky Way).

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie constateert dat het plan op ambtelijk niveau nog niet geheel akkoord is, maar toetst en beoordeelt het ontwerp aan de hand van de Welstandsnota.

De commissie spreekt haar waardering uit voor de grondige manier waarop op de eerdere bezwaar- en aandachtspunten is gereageerd. Zij beoordeelt de ruwe betonnen plint en de gladde aluminium bovenbouw en de omgang met de balkons positief. De balkons zijn nu integraal onderdeel van de gevel. Details zijn goed uitgewerkt en een kleur- en materiaalstaat is toegevoegd. De commissie ziet een en ander graag wel beter geborgd in specifiekere omschrijvingen in de materiaalstaat.

De commissie uit haar bedenkingen over de veroudering van brute aluminium (met coating) als gevelmateriaal en heeft daar vragen over. Zo wordt verwezen naar de toepassing van dit materiaal in een referentieproject, het Sluishuis in Amsterdam. Daar is het zonder coating toegepast, terwijl is aangegeven dat er voor het onderhavige project nog een coating zal worden toegepast. Bij Sluishuis (zonder coating) is te zien dat bijvoorbeeld lekwater vanaf de balkons lichte (permanente) ets strepen achterlaat. De commissie hoort graag of de coating hierom wordt aangebracht en benadrukt dat een scherpe detaillering om lekwater vanaf de balkon te voorkomen noodzakelijk is.

Hoewel er goed is gereageerd op de eerder gemaakte opmerking ten aanzien van de compositie op de hoek met de Melkweg, blijft deze hoek punt van aandacht. Aangezien deze stedenbouwkundig lijkt te zijn bepaald is Welstand op dit punt akkoord.

Ook op de opmerkingen ten aanzien van het groen is goed gereageerd. Wel is er nog zorg over de aansluiting met de omliggende openbare ruimte. Zo is de inrichting van de zone langs de wandelpromenade nog niet robuust genoeg in vormgeving en detaillering, evenmin de aansluiting op het Maanplein, en is de entreezone deels openbaar gebied. Deze aansluitingen dienen kwalitatief hoogwaardig te zijn en materiaalscheiding halverwege dient voorkomen te worden. De detaillering en inrichting moeten zorgvuldig afgestemd zijn met het publieke deel van de groenzone.

7 Spui 171, 171A en 171B

Wcie 20211215/202108224

Bouwen/Cultuurhistorie: het in- en uitwendig veranderen (renoveren) van de horecagelegenheid Spui 171 en de woningen Spui 171A en 171B tot winkel en 3 woningen.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De commissie beoordeelt de aangevulde beeldbepalende details positief.

Een kleurvoorstel met een onderzoek naar het oorspronkelijk kleurenpalet van de gevelwand Spui-Burgwal, zal later ter beoordeling aan de commissie worden voorgelegd. Dan ziet de commissie ook graag voor de steegdeur op de geveltekening aangegeven op welke wijze deze wordt vernieuwd.

8 Spui 171, 171A en 171B

Wcie 20211215/202108224

Monument: het in- en uitwendig veranderen (renoveren) van de horecagelegenheid Spui 171 en de woningen Spui 171A en 171B tot winkel en 3 woningen.

Akkoord

De commissie beoordeelt de aangevulde beeldbepalende details positief, evenals de gewijzigde, beter geïntegreerde stabiliteitsvoorzieningen die nu een te aanvaarden ingreep vormen in de monumentale waarde van het pand. Ook de lange gangstructuur blijft beter herkenbaar.

Een kleurvoorstel met een onderzoek naar het oorspronkelijk kleurenpalet van de gevelwand Spui-Burgwal, zal later ter beoordeling aan de commissie worden voorgelegd. Dan ziet de commissie ook graag voor de steegdeur op de geveltekening aangegeven op welke wijze deze wordt vernieuwd.

9 Tramstraat ongenummerd naast nrs. 31 tot en met 37

Wcie 20211215/202111071

Bouwen (beginselaanvraag): het bouwen van 5 appartementen aan de Tramstraat ongenummerd naast de nummers 31 tot en met 37.

Akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie is positief over de gemaakte stappen. Zo verhoudt het volume en de compositie met de vensteropeningen zich nu beter als overgang in de gevelwand tussen de sterk verschillende belendingen. Met de setback is goed gereageerd op de uitstekende dakrand van het linker buurpand. De impressie is op dit punt overtuigend, echter de commissie heeft zorg of dit voldoende klopt. De positie van het hekwerk verdient nog aandacht.

Voor de uitwerking naar bouwplan geeft de commissie mee om de hemelwaterafvoeren geïntegreerd op te lossen en vraagt zij om de kleur van de steen, in combinatie met de donkere kozijnen, beter in de context te tonen. Voorkomen dient te worden dat het geheel te donker wordt.

De materiaalstaat zal pas in combinatie met uitgewerkte detaillering kunnen worden beoordeeld. Het gevelmateriaal dient in deze context keramisch te zijn.

10 Vijgenstraat, Papajastraat, Mangostraat en Paradijsappelstraat

Wcie 20211215/202021659

Bouwen: het bouwen van 2 appartementsgebouwen met 138 woningen op het terrein van Parnassia, gelegen tussen Vijgenstraat, Papajastraat, Mangostraat en Paradijsappelstraat.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie constateert dat het plan op ambtelijk niveau nog niet geheel akkoord is, maar toetst en beoordeelt het ontwerp aan de hand van de Welstandsnota.

Commissie is positief over de gemaakte stappen. De inbedding en landing van de blokken in het groen is sterk verbeterd. De blokken hebben een verbeterde alzijdige uitstraling gekregen en het geheel is consistent en zorgvuldig uitgewerkt en geeft een rustig beeld. De commissie vraagt de materialen nauwkeuriger te specificeren in de materiaalstaat, waardoor het plan beter wordt geborgd.

Wel mist de commissie nog een visie op de inrichting van het landschap op de schaal van het hele park. In deze parksetting zou de nadruk op de padenstructuur moeten liggen en het parkeren zou daar ondergeschikt aan moeten zijn. De padenstructuur zou ook op het stadsnetwerk aangetakt moeten worden. De commissie ziet ook nog veel verschillende materialen voor de landschapsvloer, maar laat de uiteindelijke beoordeling van het landschapsplan bij Acor.

Marianne Loof

Voorzitter Welstands- en Monumentencommissie